

بایدها و نبایدهای روایت‌گری راویان راهیان نور

مصاحبه با سردار دکتر بهمن کارگر، رئیس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس و رئیس ستاد مرکزی راهیان نور

تهیه و تنظیم: محمدجواد اکبرپور و
امیرمحمد حکمتیان*

<p>بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس با هدف حفاظت و بهره‌برداری از آثار و ارزش‌های جنگ تحمیلی و جلوگیری از نابودی و تحریف آن، در تاریخ ۱۳۶۹/۷/۱۲ با فرمان مقام معظم رهبری و فرمانده کل قوا تأسیس شد. پس از آن ستاد مرکزی راهیان نور کشور با هدف ساماندهی وضعیت راهیان نور در سال ۱۳۸۴ ذیل ساختار بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس ایجاد شد. از جمله وظایف این ستاد که در راستای تبیین معارف جنگ عراق و ایران برای بازدیدکنندگان مناطق عملیاتی انجام می‌شود، تربیت و آموزش راویان دفاع مقدس در سراسر کشور و رصد و پایش روایت‌های عرضه‌شده در یادمان‌های راهیان نور است. متن پیش‌رو مصاحبه با سردار دکتر بهمن کارگر مسئول بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس و رئیس ستاد مرکزی راهیان نور است. وی در این گفت‌وگو، به بررسی مؤلفه‌های روایت راویان راهیان نور و وضعیت جاری روایت‌گری و برنامه‌های آتی برای ارتقای سطح کیفی و کمی روایت راویان و... پرداخته است.</p> <p>واژگان کلیدی: راویان، راهیان نور، بایدها و نبایدها، روایت‌گری، سردار کارگر</p>	<p>چکیده</p>
--	---------------------

محمدجواد اکبرپور بازرگانی: بسم الله الرحمن الرحيم. مستحضرید که همه‌ساله افراد زیادی از اقشار و اصناف مختلف به منظور آشنایی با تاریخ و معارف جنگ تحمیلی در قالب اردوهای راهیان نور از مناطق عملیاتی دوران دفاع مقدس بازدید می‌کنند. در این زمینه، روایت راویان در مناطق عملیاتی و یادمان‌های راهیان نور نقش بسزایی در تبیین فرهنگ دفاع دارد؛ به گونه‌ای که می‌توان روایت‌گری را مهم‌ترین رکن انتقال فرهنگ دفاع مقدس از نسل قدیم به نسل جدید برشمرد. با توجه

به اینکه مسئولیت اصلی این حرکت عظیم فرهنگی بر دوش سازمان مرکزی راهیان نور است، ابتدا این سؤال را مطرح می‌کنم که تعریف جناب‌عالی از روایت‌گری راهیان نور چیست و این اردوها چه اهدافی را دنبال می‌کند؟

سردار دکتر بهمن کارگر: بسم الله الرحمن الرحيم. اولاً به نظر من در راهیان نور نمی‌شود گفت کدام بخش از بخش دیگر آن مهم‌تر است. من موافق این نیستم که مهم‌ترین بخش راهیان نور روایت‌گری است. من

* کارشناسان مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

مؤلفه‌های روایت‌گری

اکبرپور بازرگانی: با این تعریف، مؤلفه‌ها و مشخصات روایت‌گری اصیل دفاع مقدس چیست؟ و یک روایت مطلوب از چه ارکانی تشکیل شده است؟ به تعبیر دیگر، چه ابعادی از جنگ هشت‌ساله را مطمح نظر دارد؟

سردار کارگر: در روایت‌گری باید یک سری اصول و مؤلفه را در نظر بگیریم از جمله:

۱. یک اصل اساسی در روایت‌گری این است که راوی باید کاری کند که هم دفاع مقدس فراموش نشود و هم به انحراف و تحریف کشیده نشود. مسئله تحریف خیلی مهم است. در وضعیت فعلی، راویان ما اکثراً کسانی‌اند که دفاع مقدس را درک کرده‌اند. این خودش امتیاز بالایی است؛ یعنی خودشان در معرکه بوده‌اند و در صحنه حضور داشته‌اند. پس این یک امتیاز است و مقام معظم رهبری هم به همین نکته اشاره کردند. وقتی من خدمت حضرت آقا گزارش دادم که راویان ما کسانی‌اند که در دفاع مقدس بوده‌اند و یک عده هم جوانانی‌اند که در دفاع مقدس نبوده‌اند. حضرت آقا فرمودند سعی کنید از کسانی استفاده کنید که در دفاع مقدس بوده‌اند. بنابراین تا موقعی که افراد دفاع مقدس هستند ما باید راویانمان را از اینها انتخاب کنیم.

۲. مسئله بعدی در روایت‌گری این است که فقط حضور در دفاع مقدس کافی نیست. راوی باید اطلاعات لازم درباره دفاع مقدس و مهم‌تر از آن، درک و تحلیل درستی از دفاع مقدس داشته باشد.

۳. کسی که می‌خواهد روایت‌گری کند، باید اطلاعات درست و حقیقی راجع به منطقه‌ای

اعتقاد دارم روایت‌گری هم یکی از پایه‌ها و ستون‌های راهیان نور است. خادمان، مبلغان، مدیریت یادمان‌ها و مدیران کاروان‌ها در راهیان نور نقش مهمی دارند. ما نباید بگوییم روایت‌گری مهم‌ترین بخش است و در عمل هم این‌طور نیست. ببینید ما الآن ۳۰ هزار خادم داریم، ۱۵ هزار مبلغ داریم، ۲۵ هزار راوی داریم، ۷۶ هزار مدیر کاروان داریم. البته تعداد دیگری از افراد هم هستند، مثل راننده‌ها، آشپزها و دیگران که مجموع همه اینها به حدود ۲۰۰ هزار نفر می‌رسد و همه اینها در راهیان نور مهم‌اند. چون این شماره از فصلنامه نگین مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس درباره روایت‌گری است، در ابتدا به این نکته اشاره می‌کنم؛ مقام معظم رهبری به دوتا امر مهم درباره دفاع مقدس اشاره کردند و در اساسنامه بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس هم آمده است. ایشان در اساسنامه این بنیاد فرمودند که هدف از تشکیل بنیاد "حفاظت و بهره‌برداری از آثار و ارزش‌های دفاع مقدس و ثبت حماسه‌های جاودانه امت اسلام و آثار آن در شئون فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و نظامی و جلوگیری از نابودی و تحریف و یا به‌فراموشی سپردن میراث گران‌بهای خون پاک ایثارگران اسلام و دستاوردهای دفاع مقدس است." این فرمایش مقام معظم رهبری در اساسنامه بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس است. ما در تاریخ ۲۶ اسفند ۱۳۹۲ که به‌همراه متولیان راهیان نور خدمت مقام معظم رهبری رسیدیم، ایشان فرمودند به دوتا مسئله باید دقت کنید؛ یکی اینکه دفاع مقدس نباید فراموش شود و دوم اینکه دفاع مقدس تحریف نشود و به انحراف نرود.

سردار دکتر بهمن کارگر، رئیس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس و رئیس ستاد مرکزی راهیان نور کشور

که می‌خواهد روایت‌گری کند، داشته باشد. مثلاً این جمعی که برای روایت آمده‌اند، دانشجویانند، دانش‌آموزند، خانواده‌اند، زن یا مردند، در چه سن‌وسالی قرار دارند، از کدام استان آمده‌اند؟ یعنی اگر یک راوی مخاطب‌شناس خوبی نباشد، روایت‌گری درستی هم نمی‌تواند بکند. هر که با کودک سروکارش فتاد/ پس زبان کودکی باید گشاد. منظور این است که با هر کسی باید با زبان خودش صحبت کرد.

۵. کسی که روایت‌گری می‌کند باید ادبیات فارسی را خوب بلد باشد؛ یعنی هم باید املای راوی خوب باشد و هم انشایش. راوی باید سخنور خوبی باشد و با جملات زیبا و رسا موضوعات را به مخاطبان منتقل کند.

۶. کسی که روایت‌گری می‌کند باید اهل مطالعه باشد. اگر اهل مطالعه نباشد، نمی‌تواند این توفیق را به دست آورد. یکی از موضوعات مهم در روایت‌گری این است که اطلاعات راوی باید به‌روز باشد. مسائل

اول تاریخچه قبل از دفاع مقدس درباره شلمچه را می‌گوید، بعد به این موضوع می‌پردازد که در دفاع مقدس چه اتفاقی افتاد، مثلاً یکی از فلش‌هایی که ارتش عراق از آنجا وارد کشور ما وارد شهر خرمشهر شد، از شلمچه بود. بعد از آن، راوی به این موارد می‌پردازد که ما چه عملیات‌هایی را در این منطقه داشتیم، مثل عملیات رمضان، کربلای ۴ و ۵ و بعد از کربلای ۵ چه اتفاقی در آنجا رخ داد. یعنی راوی باید این اطلاعات را از آن منطقه داشته باشد که مخاطبان با آن اطلاعات به درک مناسبی از دفاع مقدس برسند.

۴. مسئله بعدی در امر روایت‌گری این است که راوی باید مخاطب‌شناس باشد و بداند برای چه کسی روایت‌گری می‌کند. این خیلی مهم است که

قومی، قبیله‌ای، استانی و یگانی داشته باشد. مثلاً من اهل فلان استان هستم، فلان استان هم فلان یگان را داشته است، اگر من حساسیت و تعصب خاصی به این یگان و استان داشته باشم، مخاطب زود متوجه می‌شود.

۱۲. موضوع بعد در روایت‌گری این است که راویان ما یا ارتشی‌اند یا پاسدار یا جهادی یا ناجایی؛ راویان نباید صنف‌گرا باشند. چون می‌خواهیم حقیقت دفاع مقدس را بگوییم.

۱۳. در روایت‌گری دفاع مقدس راوی نباید آدم مایوسی باشد؛ باید آدم امیدواری باشد. این قدر در دفاع مقدس امید هست که اصلاً نباید مایوس شویم.

۱۴. دفاع مقدس همان‌طور که حضرت آقا فرمودند یک گنج است، واقعاً یک گنجینه است. راوی ما لازم نیست دروغ بگوید، ولی لازم نیست همه‌چیز را هم بگوید. راست‌گفتن واجب نیست، دروغ‌گفتن هم حرام است. خیلی از راست‌ها را ما نباید بگوییم؛ یعنی اگر بیاییم مطلبی را که لزومی ندارد بگوییم، درست نیست. راوی باید اهل تشخیص باشد که چه چیزی را بگوید و چه چیزی را نگوید، نه اینکه دروغ بگوید. یک‌سری مطالب را اصلاً لازم نیست که بگوییم. اینکه فلان فرمانده با فلان فرمانده در فلان عملیات باهم بگومگو و دعوا کردند، چه تأثیری روی مخاطب ما دارد؟

۱۵. سمی وجود دارد که اگر وارد روایت‌گری شود، دفاع مقدس را به انحراف می‌کشاند و آن هم تعصبات جناحی است. ورود مسائل جناحی به موضوع روایت‌گری دفاع مقدس خیانت به دفاع مقدس است. مثلاً یک راوی ما اصولگرا باشد، برود آن‌طرف غش کند یا اصلاح‌طلب باشد، به این سمت

روز را باید بداند. مثلاً همین الان یک ایراد اساسی به راویانی که با فضای مجازی آشنا نباشند، وارد است. راوی باید حداقل به فضای مجازی احاطه داشته باشد. نیاز نیست در این زمینه یک متخصص باشد، ولی حداقل باید این اطلاعات را داشته باشد.

۷. کسی که راوی می‌شود باید خوش‌بین باشد. اگر کسی اطلاعاتش راجع به جنگ و دفاع مقدس خوب است و حقایق را می‌داند، به علم روز و اتفاقات روز هم آشنا است، ولی فن بیان و قدرت بیان ندارد، نمی‌تواند راوی موفق باشد. این خیلی مهم است.

۸. راوی باید از لحاظ شخصیتی جذاب باشد. راویانی که جذابیت لازم را داشته باشند، می‌توانند مخاطب را جذب کنند.

۹. راوی باید آدم منظمی باشد؛ اگر آدم منظمی نباشد مخاطبش را از دست می‌دهد.

یعنی اگر گفتیم سر ساعت شروع کند، سر ساعت هم تمام کند. وقت‌شناس باشد. رعایت حال مخاطب را بکند. ۱۰. ما باید در روایت‌گری اسیر احساسات نشویم.

عقلانیت خیلی مهم است. احساسات خوب است، ولی نباید اسیر احساسات شویم؛ چون اگر اسیر آنها بشویم ممکن است در گفتارمان غلو کنیم و غلو کردن ممکن است یکی از علائم تحریف باشد.

۱۱. موضوع بعدی که باید در امر روایت‌گری به آن دقت کنیم این است که راوی نباید تعصبات

اسفند ۱۳۹۲ که به همراه متولیان راهیان نور خدمت مقام معظم رهبری رسیدیم، ایشان فرمودند به دو مسئله باید دقت کنید؛ یکی اینکه دفاع مقدس نباید فراموش شود و دوم اینکه دفاع مقدس تحریف نشود.

۳۰ سال بودند. این جوان‌ها، جوان‌های آگاه و آدم‌های باسوادی‌اند و دسترسی به فضای مجازی دارند. یعنی از نظر هوش و ذکاوت جوان‌های الآن با سابق قابل‌مقایسه نیستند، چون اطلاعات زیادی به‌سوی آنها سرازیر شده است و خوب می‌توانند مطلب را بگیرند. برای همین گفتم راوی باید به مسائل روز هم آشنا باشد. بنابراین ما نباید پرگو باشیم.

۱۷. ما در دفاع مقدس باید وقایع را بیان کنیم. این

مسئله بعدی در روایت‌گری این است که فقط حضور در دفاع مقدس کافی نیست. راوی باید اطلاعات لازم در مورد دفاع مقدس داشته باشد و مهم‌تر از آن باید درک و تحلیل درستی از دفاع مقدس داشته باشد.

خیلی مهم است. راویان ما اگر قصه‌های دفاع مقدس را بلد باشند، خوب می‌توانند این وقایع را بیان کنند. ما نمی‌خواهیم برای یک کسی که آمده است در شلمچه نشسته، سخنرانی کنیم. ما می‌خواهیم بگوییم که در شلمچه چه اتفاقاتی افتاده است و برای آن اتفاقات هم مصادیق را تعریف کنیم. مثلاً طرف می‌آید درباره

شلمچه بحث می‌کند، می‌گوید در کربلای ۵ اینجا عملیات شد و اتفاقاتی رخ داد، ولی اگر یکی دو نمونه هم از رشادت‌ها و از خودگذشتگی‌های آن رزمندگان بگوید این بیشتر جا می‌افتد. به‌نظر من کسی را که می‌توانیم در نظام جمهوری اسلامی پیدا کنیم که راویان ما باید از ایشان یاد بگیرند و از روش ایشان تقلید کنند، جناب حجت‌الاسلام آقای محسن قرائتی است. ایشان از اول انقلاب تا حالا در تلویزیون صحبت می‌کند و هر بار هم که در تلویزیون می‌آید، یک حرف

غش کند. بنابراین این هم موضوع مهمی است. قیاس دفاع مقدس با مسائل جناحی امروز انحراف است. ما اگر حقیقت دفاع مقدس را بگوییم، مردم راه را پیدا می‌کنند و می‌فهمند که امروز باید چطور حرکت کنند. مثلاً در دفاع مقدس رزمندگان ما مطیع امام بودند و با اطاعت از حضرت امام خمینی^(ع) آمدند در جبهه‌ها و از خودگذشتگی کردند؛ از این معلوم می‌شود که امروز هم راه نجات ما پیروی و اطاعت از مقام معظم رهبری حضرت امام خامنه‌ای است. خب این راه را نشان می‌دهد. اصلاً لزومی ندارد وارد مسائل جناحی شویم. اگر ما وارد مسائل جناحی شدیم، بالاخره مخاطبی که آنجا نشسته است، یک سلیقه سیاسی دارد دیگر، همین به بگومگوها و کینه‌توزی‌ها تبدیل می‌شود. پس بهتر است ما حقیقت دفاع مقدس را بگوییم. یکی از موضوعات اصلی در دفاع مقدس تبعیت از فرماندهی کل قوا بوده است که حضرت امام خمینی^(ع) به‌عنوان یک مرجع تقلید و نایب امام زمان^(عج)، فرمانده کل قوا بود. خب امروز مرجع تقلید ما حضرت امام خامنه‌ای^(مدظله‌العالی) است و باید از ایشان تبعیت داشته باشیم. فرمانده کل قوا هم ایشان است. پس راه معلوم است و لازم نیست وارد مسائل جناحی شویم.

۱۶. موضوع بعدی در روایت‌گری این است که ما نباید پرگویی کنیم، باید مفیدگویی کنیم. پرگویی فایده ندارد. الآن همه دنیا پیامکی و بلوتوثی شده است، الآن باید کیسولی مسائل را به مردم بگویید. از شما به یک اشاره و آنها دیگر خودشان می‌فهمند که قضیه چیست. سال گذشته قریب ۶ میلیون نفر به راهیان نور رفتند، ۸۰ درصد اینها جوان‌های بین ۱۵ تا

دارد؟ برعکسش هم صادق است. این هم خیلی مهم است. لذا ما باید حتماً به این موضوع دقت کنیم.

۲۱. مسئله بعدی در روایت‌گری این است که ما باید راویان را عضویابی کنیم، نه اینکه بنشینیم و بگوییم هر کس می‌خواهد راوی شود، بیاید ثبت‌نام کند. باید برویم آدم‌ها را شناسایی کنیم. اینکه می‌بینید سپاه شکل گرفت و یک نهاد انقلابی شد و این توفیقات را داشت، به این دلیل بود که ما می‌رفتیم آدم‌ها را از داخل محلات عضویابی می‌کردیم. می‌رفتیم آدم انتخاب می‌کردیم؛ نمی‌نشستیم بگوییم کی می‌خواهد توی سپاه بیاید. در خصوص راویان هم باید این‌جوری باشد و راویان را عضویابی کنیم.

۲۲. در روایت‌گری باید به خصوصیات راویان هم دقت کنیم. مثلاً چه کسانی از نظر چهره، سواد، سابقه و از هر نظر دیگر حائز شرایط روایت‌گری‌اند. مثلاً راوی باید خوش‌سیما باشد. راوی باید حداقل شرعیات را رعایت کند، مثلاً نباید ریشش را با تیغ بزند و برود آنجا روایت‌گری کند؛ این حرام شرعی است. راوی که سیر خورده نباید برود روایت‌گری بکند؛ باید خوش‌بو باشد. من در یک کلام به شما می‌گویم، راوی باید آراسته باشد. باید وقتی صحبت می‌کند مخاطبان به یاد رزمنده‌های دفاع مقدس بیفتند. رزمندگان دفاع مقدس همه مسواک می‌زدند و تروتمیز بودند، لباس‌هایشان را شسته و تمیز نگه می‌داشتند، عطر می‌زدند، همه خوش‌بو و مرتب بودند. شب‌های عملیات حنا‌بندان می‌کردند. حالا راویای که می‌خواهد برود و از دفاع مقدس بگوید، باید به رزمندگان دفاع مقدس ما شباهت داشته باشد.

جدید می‌زند. یکی از کارهایی که آقای قرائتی می‌کند این است که دست به مثال ایشان خوب است. ما اگر بتوانیم در روایت‌هایمان از این شیوه استفاده کنیم، موفق می‌شویم.

۱۸. یکی از موضوعات مهم در روایت‌گری این است که راوی باید خوش‌سلیقه باشد و روایت‌هایی را انتخاب کند که بر جان مخاطبان بنشیند که البته این باز به آن مخاطب‌شناسی برمی‌گردد.

۱۹. ارکان روایت شامل خود واقعه، راوی و مخاطب است. مثلاً واقعه کربلا وجود دارد، یک مخاطب دارد و یک کسی که آن واقعه را روایت می‌کند. این سه رکن را نمی‌شود جدا از هم تعریف کرد. باید این سه رکن را در کنار هم تعریف کنیم و در کنار هم ببینیم؛ چون هر سه به هم ربط دارند.

۲۰. در حقیقت روایت‌گری تغییر نیست. در موضوع روایت و روایت‌گری باید اصول ثابت باشد. اصل ثابت، حقیقت آن واقعه است، ولی روش و تاکتیک تغییرپذیر است. یک واقعه‌ای را من خوب می‌توانم بیان کنم، شما نمی‌توانی بیان کنی و برعکس یک واقعه‌ای را شما می‌توانید خوب روایت کنید و من نمی‌توانم آن را بیان کنم. این واقعه را باید برای این مخاطب گفت و برای این مخاطب نگفت. الان شما ببینید، اگر ما بچه‌های قدیمی جنگ برویم در هویزه، آیا همان راوی که برای دانشجو و دانش‌آموز و برای کسانی که جنگ را ندیده‌اند صحبت می‌کند، می‌تواند بیاید برای ما فرماندهان صحبت کند؟ باید به این موضوع مسلم دقت شود. اگر آن‌طوری که آن وقایع را برای دانشجو یا دانش‌آموز می‌گوید، برای منی که خودم در آن عملیات بوده‌ام بگوید، جذابیت

سردار دکتر بهمن کارگر، رئیس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس و رئیس ستاد مرکزی راهیان نور کشور

۲۳. روایت و روایت‌گری از هم جدا نیست. اصلاً شما نمی‌توانید روایت و راوی را از هم جدا کنید. اینها مثل چسب به هم چسبیده‌اند. این خیلی مهم است. یکی از چیزهایی که به نظر من باید در روایت به آن

وضعیت فعلی روایت‌گری

دقت کنیم و مورد مطالعه قرار دهیم، کتاب حماسه حسینی شهید استاد مطهری است و همه راویان ما باید آن را مطالعه کنند. ایشان راجع به تحریف و همین‌طور واقعه عظیم کربلا خیلی صحبت کرده‌اند. این خیلی مهم است. الآن ما می‌بینیم کربلا به ما رسیده است و می‌دانیم چه اتفاقی افتاده. انقلاب اسلامی مدیون کربلاست؛ ما هرچه داریم، از کربلا داریم. اینها مسائل مهمی است که باید در موضوع روایت و روایت‌گری مدنظر قرار گیرد.

۲۴. راوی باید سعه‌صدر داشته باشد، باید صبور باشد و اگر سعه‌صدر نداشته باشد نمی‌تواند ادامه بدهد. جوانی است ۱۵ ساله است، دفاع مقدس را

ندیده، شهدا را ندیده، آمده آنجا نشسته، یک‌دفعه شروع می‌کند به سؤال کردن؛ راوی باید سعه‌صدر داشته باشد تا به همه سؤالات و شبهات پاسخ دهد.

اکبرپور بازرگانی: وضعیت موجود و روایت‌گری‌هایی را که در حال حاضر در یادمان‌ها و کاروان‌های بازدید از مناطق عملیاتی راهیان نور صورت می‌گیرد، چگونه ارزیابی می‌کنید؟ چه آسیب‌ها، اشکالات و اختلالاتی روایت راهیان نور را تهدید می‌کند؟ به نظر می‌رسد برخی از افراد با مقوله روایت‌گری دفاع مقدس به صورت ساده و سطحی برخورد می‌کنند، به گونه‌ای که تعدادی بدون داشتن دانش و تخصص لازم و کافی برای تبیین وقایع و مقاطع جنگ هشت‌ساله و بدون رجوع به منابع مکتوب و مستند، به روایت‌گری دفاع مقدس در کاروان‌ها و یادمان‌ها

بوشهر و هرمزگان، سال به سال بیشتر می‌شود. معلوم است اثر خود را گذاشته است. اشکال که اگر شما بخواهید بگویید، بله اشکال هست تا ما به نقطه مطلوب برسیم. همه باید دست به دست هم بدهیم تا درست شود. ولی باید دست این راویان را بوسید، با کمترین امکانات از خودشان مایه می‌گذارند و می‌آیند در این مناطق حضور پیدا می‌کنند و در حد بضاعتشان و بیش از بضاعتشان کار می‌کنند. به نظر من نباید دنبال این باشیم که اینها را مایوس کنیم و به اینها نمره پایین بدهیم. اگر هم می‌خواهیم نمره بدهیم، به اینها نمره جمعی بدهیم. همین فصلنامه نگین، دو سال است وارد موضوع راهیان نور شده پس شما هم دیر آمدید و دیر عمل کردید، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس هم دیر وارد شد، ما هم دیر آمدیم. من می‌خواهم بگویم ما باید به نسبت ارزیابی کنیم؛ صفر و صدی نباشیم. توی هر چیزی صفر و صدی وارد شویم، توفیق نداریم. به نظر من این تعداد ۲۵ هزار راوی، این بچه‌ها، همه مجاهد فی سبیل الله هستند. از خودشان دارند مایه می‌گذارند، آمده‌اند توی میدان. باید از آنها تشکر کنیم، ولی شروع کنیم اشکالات را یکی یکی رفع کنیم و شروع کرده‌ایم. الآن برای آنها آموزش گذاشته‌ایم، با آنها در ارتباطیم، داریم مشکلات آنها را برطرف می‌کنیم؛ یعنی روایت‌گری امسال نسبت به پارسال بهتر شده است، سال آینده نسبت به امسال بهتر می‌شود. می‌خواهم بگویم من که مسئول راهیان نور در کشورم و گفتم که باید مشخصات یک راوی چی باشد، خودم این شرایط را ندارم. یعنی باید برویم آدم‌ها را انتخاب کنیم و برداریم. یکی از مسائل این است که ما الآن داریم به سویی می‌رویم که بچه‌هایی که در دفاع مقدس حضور

می‌پردازند؟ این امر سبب شده است در حجم زیادی از روایت‌گری‌ها شاهد نقص در بیان مطالب و کاستی محتوای آنها باشیم و بعضی از روایت‌ها به ضد روایت یا ضد تبلیغ تبدیل شوند.

سردار کارگر: من به این غلظتی که شما می‌گویید، قبول ندارم. ما باید با توجه به بضاعتمان ارزیابی کنیم. نمی‌شود ایدئال‌هایمان را مبنا قرار دهیم و فقط با این ایدئال‌ها روایت‌ها را ارزیابی کنیم. ما آرمان‌گرایی، ایدئال‌ها هم

جلو چشممان است، تا بیاییم به این ایدئال‌ها برسیم باید موجودی خودمان را هم نگاه کنیم. باید به واقعیت‌ها هم بپردازیم. من به این غلظت قبول ندارم؛ که حالا مثلاً ضعیف هستند و فلان هستند. یکی از اشکالات اساسی این است که ما در مجموعه بالاتر در ستادهای راهبردی و ستادهای تصمیم‌گیری کم‌کاری کرده‌ایم. باید برای

راویان آموزش بگذاریم، کلاس بگذاریم، امکانات را برای آنها فراهم کنیم. وقتی راوی یک بلندگو و یک میکروفون درست و حساسی ندارد که صحبت کند، شما انتظار دارید که این راوی چه روایتی بکند؟ شما امکان مطالعات برایش نگذاشتی، منابع در اختیارش نگذاشتی، این هم هست، ولی من می‌گویم با وجود این اشکالاتی که ما داریم بیان می‌کنیم، می‌بینیم عدد مراجعه مردم و زیارت یادمان‌های دفاع مقدس در همین هفت استان خوزستان، ایلام، کرمانشاه، کردستان، آذربایجان غربی،

ما باید در روایت‌گری اسیر احساسات نشویم. عقلانیت خیلی مهم است. احساسات خوب است ولی نباید اسیر احساسات بشویم چون اگر چنین شود ممکن است در گفتارمان غلو بکنیم و غلو کردن یکی از علائم تحریف باشد.

می‌خواهیم اسناد و مدارک دفاع مقدس را ممیزی کنیم. مسئولیت این کار با این بنیاد است. مثلاً راجع به یک عملیات، وقتی فرمانده دوتا قرارگاه که در همان عملیات بودند، باهم می‌نشینند حرف می‌زنند، باهم اختلاف نظر دارند. حتی فرمانده لشکرها با یکدیگر اختلاف نظر دارند. ببینید یک فرمانده لشکر در یک خط حدی عملیات کرده، چیزی را بیان می‌کند، چون همان خط حد را دیده است. یک فرمانده لشکر که کنارش بوده، چیز

دیگری را دیده و روایت می‌کند، چون چیزی که او دیده، آن فرمانده ندیده است. بالاتر از این من به شما بگویم، اگر دوتا گردان از دوتا لشکر باهم عمل کردند، حتی دوتا گردان از یک لشکر هرکدام در یک خط حدی عمل کردند، نظراتشان باهم متفاوت است. حالا چه برسد به راویان امروزی ما. من دارم می‌گویم راویان ما

باید تخصصی شوند؛ یعنی یک نفر متخصص شلمچه باشد، متخصص هویزه یا دهلاویه یا علقمه یا ارونه باشد و بتواند همان‌جا روایت بکند. حالا متأسفانه بعضی‌ها که راوی می‌شوند، می‌گویند من جنوب را روایت می‌کنم، می‌توانم بروم غرب را هم روایت بکنم. آنکه دیگر واویلاست؛ مگر اینکه یک آدم خاصی باشد. ما الآن ۵۷ یادمان داریم، ولی هزاران واقعه و اتفاق در طول دفاع مقدس بوده است. این ۵۷ یادمان را ما این‌جوری در شورای سیاست‌گذاری راهیان نور کشور

داشتند دارند کم می‌شوند و بچه‌هایی که دفاع مقدس را ندیده‌اند دارند زیاد می‌شوند؛ یعنی ما در آینده راویانی داریم که در دفاع مقدس هم نبوده‌اند. حالا باید چه کار کنیم؟ باید دفاع مقدس را به اینها منتقل بکنیم. یکی از راه‌حل‌های آن این است که ما باید در کنار این بچه‌های قدیمی که در دفاع مقدس بوده‌اند، جوان‌ها را بگذاریم که اینها تجربه پیدا کنند و یاد بگیرند که راوی شوند. به نظر من باید ارزیابی‌هایمان با بضاعت‌مان بخواند. نسبت به بضاعت‌مان باید ارزیابی کنیم؛ نسبت به مطلوب‌ها و ایدئال‌ها نباید ارزیابی کنیم.

برنامه‌ها برای رسیدن به روایت‌گری مطلوب

امیرمحمد حکمتیان: به منظور ارتقای سطح کیفی روایت‌های راهیان نور، چه تدابیری برای آموزش راویان و اصلاح روایت‌های دفاع مقدس اندیشیده شده است؟ آیا مکانیزی برای نظارت و ارزیابی روایت‌گری در یادمان‌ها و کاروان‌های راهیان نور وجود دارد؟
سردار کارگر: یکی اینکه ما گفتیم شبکه راهیان درست کنیم که الآن هم این را داریم، ولی این شبکه راهیان باید در طول ۳۶۵ روز مرتبط باشند. ما باید یک‌سری آموزش‌های استقراری داشته باشیم؛ مثلاً بگوییم در سال، یک ماه اینها آموزش ببینند. در طول سال باید آموزش پیام نوری و آموزش غیرحضور داشته باشیم، مدام به اینها غذای محتوایی بدهیم. من اینجا یک چیزی را به شما بگویم، این که من عرض کردم یک راوی فقط کافی نیست که اطلاعات داشته باشد، فقط کافی نیست که در دفاع مقدس بوده باشد و باید اطلاعات هم راجع به دفاع مقدس داشته باشد، علت چیست؟ ما چون در بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدسیم، الآن

در روایت‌گری سمی وجود دارد که اگر وارد روایت‌گری بشود، دفاع مقدس را به انحراف می‌کشاند و آن‌هم تعصبات جناحی است. ورود مسائل جناحی به موضوع روایت‌گری دفاع مقدس خیانت به دفاع مقدس است. قیاس دفاع مقدس با مسائل جناحی امروز انحراف است.

بهبتر شد بالاتر برود، ولی اگر شرایط بهتر نشد بلافاصله از روایت‌گری کنار برود. ممکن است شرایط جسمی نداشته باشد، یا شرایط دیگری داشته باشد. مثلاً من دیگر پیر شده‌ام یا فن بیانم دچار مشکل شده است و نمی‌توانم روایت بکنم. یا شاید نتوانم با مخاطبان ارتباط برقرار کنم. ما باید بر روایان نظارت داشته باشیم؛ باید در روایان زایش و رویش داشته باشیم. این خیلی مهم است. ما باید از رسانه‌های نوین و فناوری‌های روز در مسئله روایت‌گری کمال استفاده را بکنیم. اگر اینها را وارد نکنیم، روایت‌گری خاصیتش را از دست می‌دهد. البته روایت‌گری سنتی را هم باید حفظ کنیم، ولی باید از رسانه‌های نوین در مسئله روایت‌گری هم استفاده کنیم. ببینید، یکی از مسائل مهم این است که قبل از اینکه زائر یا مخاطب به یادمان برسد، ما بتوانیم خیلی از اطلاعات را به او منتقل کنیم. مثلاً برای این موبایلی که دست من است، یک نرم‌افزار تعریف کنیم تا قبل از اینکه وارد شلمچه یا هویزه و طلائی‌ه شود، از امکانات این اپلیکیشن بفهمد که این یادمان چه بوده و چه اتفاق‌هایی در اینجا رخ داده است. وقتی این فرد به راوی رسید، آماده است و دیگر نیاز نیست راوی از مقدمه شروع کند که اینجا کجاست و غیره. زمانی که خدمت مقام معظم رهبری رسیدیم، آقا فرمودند که برای هر یادمان یک شناسنامه درست کنید و ما این کار را کردیم و در یادمان‌ها هم دارد توزیع می‌شود. موضوع بعد اینکه این شناسنامه‌ها غیرازاین به‌صورت کتابچه در اختیار مخاطبان قرار می‌گیرد، توی سایت راهیان نور هم وجود دارد. مثلاً یک مخاطب می‌تواند به سایت برود و درباره استان خوزستان که ۲۱ یادمان در آنجا وجود دارد، اطلاعاتی درمورد همه آنها از سایت ستاد مرکزی راهیان نور دریاورد.

مصوب می‌کنیم که یادمان‌هایی که یک واقعه بزرگ و به‌یادماندنی در آن اتفاق افتاده، آنجا را می‌گذاریم، ولی در کنار یک یادمان ممکن است ۱۰۰ یا ۲۰۰ واقعه دیگر هم اتفاق افتاده باشد. بنابراین اعتقاد من بر این است که ما باید حداقل امکانات را در اختیار راویان قرار دهیم. راویان باید به‌صورت نوبه‌ای باشند. این خیلی مهم است که ارتباط راویان با سیستم آموزش از راه دور و غیرحضورى کاملاً برقرار شود. راویان باید شبکه‌سازی شوند. امکانات و تجهیزات کمک‌آموزشی باید در اختیار راویان قرار بگیرد. ما اگر بتوانیم از امکانات جدید یعنی شبیه‌سازی‌ها [استفاده کنیم، خوب است] که الآن دنبال آن هستیم که برویم چندتا یادمان را به‌عنوان نمونه اجرا کنیم. حالا این کارهایی که الآن در تلویزیون دارند می‌کنند که در رزمایش‌هایی که نیروهای مسلح دارند یا اتفاقاتی که هست، ما بتوانیم همین کار را برای راویان انجام بدهیم. باید نقشه به مقدار کافی در اختیار آنها قرار بدهیم. حتی اگر بتوانیم در هر یادمانی یک اتاق وضعیت درست بکنیم، می‌تواند کمک خوبی به راویان بکند. زائری که به یادمان‌ها می‌آید، صرف حضورش هم اثر وضعی در او دارد. منتها اگر ما بتوانیم یک اتاق وضعیتی داشته باشیم و نمایشگاه‌هایی که آن یادمان را بهتر معرفی کند، اینها خیلی می‌تواند کمک کند. موضوع بعدی این است که ما باید بین راویان سطح‌بندی کنیم که طرف تلاش بکند به سطح بالاتر برسد، که البته این کار را دارند می‌کنند. مسئله بعد هم این است که ما باید نظارت دقیقی روی راویان داشته باشیم. ما مکانیزم‌های داریم و الآن داریم آنها را تقویت می‌کنیم. نظارت بوده است، ولی الآن دستگاه نظارتی را خیلی بیشتر کرده‌ایم. راوی باید بداند که تحت نظارت است. اگر شرایط راوی

سردار دکتر بهمن کارگر، رئیس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس و رئیس ستاد مرکزی راهیان نور کشور

کنند. ما باید تحقیقات و مطالعاتمان طوری باشد که امیدوارکننده باشد و واقعیت‌ها را هم ببینیم. مثلاً خیلی از مطالعات و تحقیقات ما در بایگانی و در قفسه‌ها است. علت این است که آمدم آرمانی در نظر گرفتیم و آرمانی هم تنظیم کردیم، بنابراین مخاطب وقتی می‌خواهد بخواند، سریع کنار می‌گذارد. در یکی از ماه‌های رمضان که مسئولان نظام خدمت حضرت آقا بودند، مضمون فرمایش معظم‌له این بود که ما آرمان‌گرا هستیم، دنبال آرمان‌هایمان هم هستیم، ولی در رسیدن به آرمان‌ها به واقعیت‌ها هم توجه می‌کنیم. ما باید وسعت خودمان را هم ببینیم که چیست. به‌نظر من روایان تابه‌حال موفقیت نسبی داشته‌اند. من به موضوع روایت‌گری خوش بینم. خوب نشانه‌اش این است که این همه مردم دارند می‌آیند. بعضی‌ها می‌گفتند که مردم از جنگ و شهید و اینها خسته شدند؛ خوب چه شد حالا؟ در سال ۱۳۹۲ ما بیش از ۴ میلیون زائر راهیان نور داشتیم و سال گذشته

دیگر اینکه ما شناسه‌ای در هر یادمان هم بگذاریم که الآن گذاشته‌ایم. یک کار قشنگ‌تر این است که این موبایل‌ها که در اختیار است، ما الآن با وزارت ارتباطات صحبت کردیم که وقتی خود افراد و زائرین وارد منطقه عمومی یادمان می‌شوند بلافاصله اطلاعات آن یادمان روی تلفن همراهشان بیاید. الآن ما داریم با وزارت ارتباطات مذاکره می‌کنیم و این احتیاج به یک سری زیرساخت‌ها و نرم‌افزارها دارد. خوب اگر ما بتوانیم از این امکانات استفاده کنیم، کمک بسیار زیادی به راوی می‌کنیم. یعنی روایت سنتی سر جایش است، ولی قبل از اینکه مخاطب به راوی برسد، یک سری اطلاعات اولیه را درباره یادمان گرفته است. باید این کمک‌ها بشود. ولی من به شما بگویم ما حتماً در راهیان نور موفق می‌شویم، با همین کمک‌هایی هم که شما دارید می‌کنید. من تشکر می‌کنم از مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس که آمده است. از بقیه هم دعوت می‌کنیم که بیایند کمک

شما می‌خواست توی این راه نیاید، کجا می‌خواست برود؟ یکی از ابعاد مهم دفاع مقدس همین است؛ یعنی اگر ما تاریخ دفاع مقدس هم بنویسیم، برای چه کسی می‌خواهیم بنویسیم؟ اول برای مردم و جوان‌های خودمان باید بنویسیم. یک جایی که الان تاریخ دفاع مقدس گفته می‌شود، در همین راهیان نور است و باید می‌آمدید، دیر هم آمدید؛ این هم توفیق است برای شما که آمده‌اید. من به‌عنوان مسئول بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس و رئیس ستاد مرکزی راهیان نور کشور، از مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس و از آقای دکتر اردستانی مسئول آن مرکز صمیمانه تشکر می‌کنم. با وجود اینکه دیر آمدید، ولی خوب آمدید و باید این ادامه پیدا کند. ما هم در خدمت هستیم. مجموعه راهیان نور هم با شما همکاری می‌کند. با کمک هم ان‌شاءالله می‌توانیم موفق بشویم. من ننگین ۵۳ شما را دیدم؛ برای شروع کار خوبی بود. این شماره جدید باید سطحش بالاتر باشد. فقط مسئله روایت‌گری را در راهیان نور دنبال نکنیم و به ابعاد دیگر هم بپردازیم. ان‌شاءالله تعالی موفق و مؤید باشید و پس از عمر طولانی به درجه رفیع شهادت در راه خدا نایل شوید.

به ۶ میلیون رسید. بعدش ما امکانات نداریم که مردم به منطقه بیایند. به مردم می‌گوییم نیاید، سهمیه‌بندی می‌کنیم. همه استان‌ها الان از دست ما ناراحت‌اند. سال گذشته ۶ میلیونی که می‌گویم، قریب ۴۰ درصد از مردم با ماشین‌های شخصی به مناطق راهیان نور رفتند. ۸۰ درصد این جمعیت هم جوانان بین ۱۵ تا ۳۰ سال بودند. واقعاً راهیان نور یک معجزه است و یک توفیق و یک امکانی است برای ما. ما باید لیاقت این را داشته باشیم که از این امکان استفاده کنیم؛ و این هم به برکت خون شهادت است. این را هم به شما بگویم که صاحب اصلی راهیان نور وجود مبارک سیدالشهدا^(ع) است و ما همه نوکر ایشان هستیم.

حکمتیان: حضور مراکز پژوهشی نظیر مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس به‌عنوان یکی از مراکز اصلی تاریخ‌نگاری جنگ عراق و ایران چه تأثیری در ارتقای سطح کیفی روایت‌گری دفاع مقدس خواهد گذاشت؟ حضور مرکز در یادمان‌های راهیان نور را در سال‌های گذشته چگونه ارزیابی می‌کنید؟

سردار کارگر: اولاً که وظیفه شما بوده که بیایید و توفیق بوده برای شما که حضور پیدا کنید. اگر مرکز